

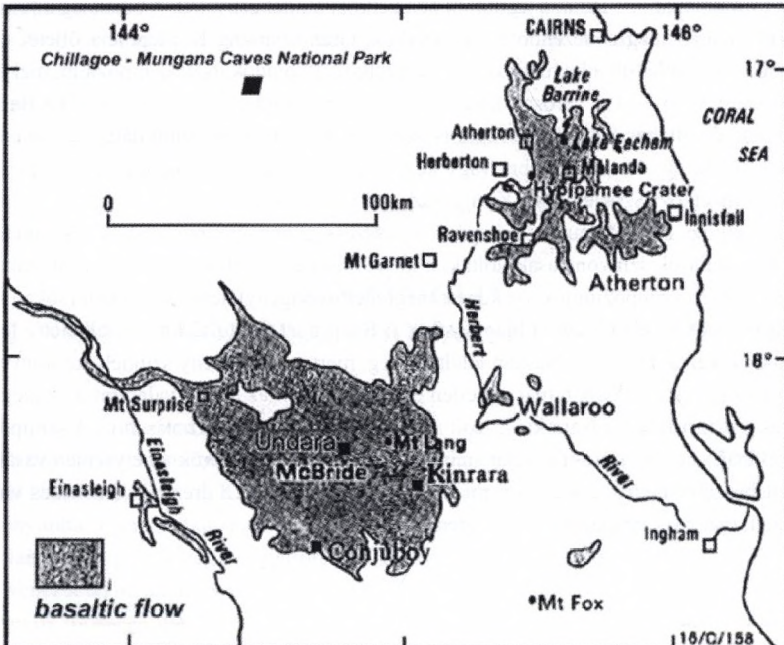
XIV. NEMZETKÖZI VULKÁNSZPELEOLÓGIAI SZIMPÓZIUM

Undara Nemzeti Park, Queensland, Ausztrália

A XIV. Vulkánszpeleológiai Szimpóziium Észak-Queenslandban, a trópusi Ausztráliában zajlott le 2010 augusztus 12. és 17. között. A szimpóziumnak 40 résztvevője volt, a rendező országon kívül Németországból, Magyarországból, USA-ból, Nagy-Britanniából, Hollandiából és Izlandból. Magyarországból Szentes György és Oláh Csaba MKBT-tagok voltak jelen, és bár mindketten német illetőségűek, a szervezőkkel egyetértésben egyszerre két országot képviseltek.

A 61 000 ha területű nemzeti park 300 km-re DNy-ra fekszik Cairns városától a forró trópusi szavanna övezetben, a trópusi esőerdővel borított Great Dividing Range mögött. A bazaltot produkáló vulkáni tevékenység a korai pleisztocéntól mintegy 190 000 évvel ezelőttig tartott. A parkban a ritka szép ép megtartású vulkáni formák, kráterek, lávafolyások, vulkáni dómok, látatavak és lávabarlangok mellett a szavanna jellegzetes flórája és faunája is tanulmányozható. A legnagyobb vulkán az Undara Kráter 1550 km² lávamezőt produkált, számtalan lávafolyás kíséretében, melyek közül a leghosszabb 160 km hosszúságú. Több mint 50 lávabarlang ismert a területen összesen 7 km járáthosszúsággal. Legtöbbjük rövidebb mint 200 m. A leghosszabb barlang az 1300 m hosszúságú Bayliss Cave.

A szimpóziium néhány résztvevője előkiránduláson vett részt, Victória Állam lávabarlangjait tekintették meg. A résztvevők augusztus 11-én találkoztak Cairnsben és egy közös vacsora keretében ismerkedtek meg egymással. Másnap egy egésznapos, 300 km hosszú autóbusszos utazás várt ráink. Először átkeltünk a trópusi esőerdővel borított és a világörökség részét képező Great Dividing Rangen. Megtekintettük a Barrine-tavat, amely egy esőerdővel körülvett maar. Ezután a Hypipamee Nemzeti Parkhoz vezetett

utunk, melynek látványossága a Kráter. E formáció egy vulkáni gázok által kirobbantott, részben vízzel kitöltött, mély akna. A Kráter mellet láthatók a Dinner-vízesések a Barren-folyó forrásvidékénél.

Délután 4 óra körül értük el a park látogatóközpontját, a konferencia eseményeinek színhelyét és a résztvevők szállását. A látogatóközpont kényelmes menedékhely a több száz km szélességben elterülő vadonban. Szálláshelyül, szellemes megoldásként régi kiselejtezett, de kényelmessé tett vasúti kocsik, vagy felállított nagy sátrak szolgáltak. A különleges helyet figyelembe véve a rendezők nagy-szerű teljesítményt nyújtottak. A családi hangulatú rendezvény kitűnően sikerült. Az első este rövid fogadás és megnyitó után a nemzeti park barbecuet adott a résztvevőknek.

Augusztus 13-án, 14-én és 16-án délelőtt tartottak az előadások, míg délután barlanglátogatások közül lehetett választani. Mintegy 20 előadás hangzott el változatos témákból. A helyi barlangok geológiája, biológiája és levegőminősége mellett, hallottunk Új-Mexico lávabarlangjainak mikrobiológiájáról, Jordánia, Hawaii, Izland, Comoro-szigetek és Dél-Korea lávabarlangjairól.

Magyar formáról Eszterhás István nevében is Szentés György a következő két előadást tartotta:

Caves formed in the volcanic rocks of Hungary

Part I.: Caves formed in Rhyolite, Rhyolite Tuff, Rhyodacite Tuff, Dacite, Andesite, Andesite Agglomerate and Andesite Tuff

Part II.: Caves formed in Basalt, Basalt Tuff and in Geysirite

Az előadást minden résztvevő és sok nemzeti parkos szakértő is meghallgatta. Az érdeklődés oka az volt, hogy a téma a föld ezen részén egzotikusnak számít, és területek szerint nemcsak a barlangokat, de jellegzetes tájképeket is bemutatunk Magyarországról.

A barlangok csak a nemzeti park rangerjeivel látogathatók. Némelyik a nagyközönség számára is nyitva áll, és az ökológiailag rendkívül érzékeny környezetet csak kijelölt utak mentén vagy kiépített úton lehet látogatni. Meglátogattuk az *Arch Cave – Stephenson Cave* komplexet. A két barlangot, mely egykor egybefüggő lávacső volt, egy mély beszakadás választja el egymástól. A 25 m hosszú, 25 m széles és 11 m magas Arch Cave sűrű vegetációval borított szakadékbán végződik. A másik irányban húzódó Stephenson Cave 160 m hosszú, 25 m széles és 5 m magas, melynek végső termében patkósorrú denevérek tanyáznak.

Másnap az 500 m hosszú *Pinwills Cave*-t látogattuk meg. A barlang 20 m széles és 6 m magas. Falain jól láthatók a bazaltláva folyásának nyomai. A bejárat körül fonatos láva látható, beljebb az egykori lávafolyás szintje észlelhető. A barlang altalaját guánó borítja. A járat egy omlásban végződik, ahol vastag fagyókerek hatolnak be a barlangba.

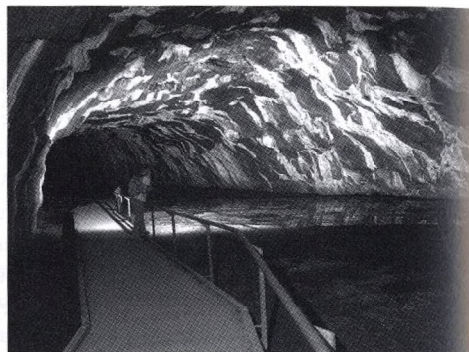
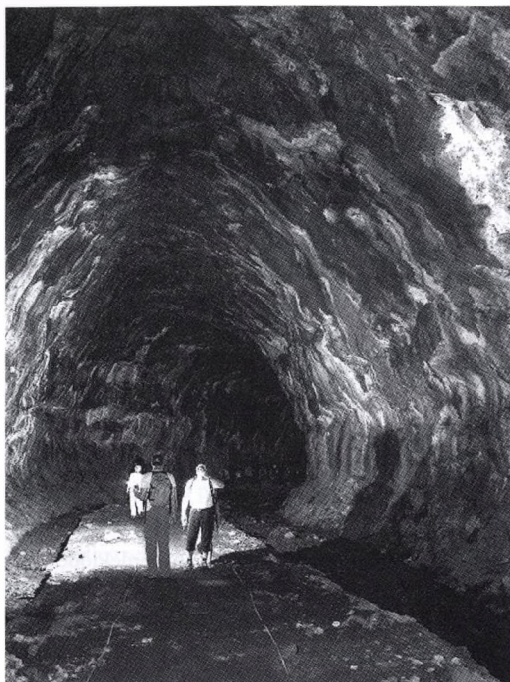
Az 1000 m hosszú *Barkers Cave* a park egyik leglátványosabb barlangja. A 13 m magas járat falain fonatos lávaformációk figyelhetők meg. A barlang végét egy tó képezi, mely teljes szélességben kitölti a járatot. Esős évszakban az egész barlangot víz borítja. A barlangban öt denevérfaj mintegy 200 000 példányát regisztrálták.

A 300 m hosszú, 21 m széles és 9 m magas *Road Cave* a terület legrégebben ismert barlangja. Bejáratánál a törmelékből forrás bukkan elő, ahol gyakran jelennek meg a helyi állatvilág egyedei. Az egyetlen barlang, mely még tolésszékkal is látogatható.

Az 1,3 km hosszú *Byliss cave* látogatását le kellett mondani, a száraz időjárás miatt a barlang levegőjében rendkívül feldúsult a széndioxid.

Augusztus 15-én egész napos kiránduláson vettünk részt. A kirándulásban barlang ugyan nem szerepelt, de annál több helyi és geológiai érdekesség.

Először busszal látogattuk meg a Falat, amely egy 20 m magas, 30 m széles és 35 km hosszú lávagerinc. Keletkezése évek óta vita tárgya a szakemberek között. Ezt követte a Tallaroo Meleg Források meglátogatása. A 60–70 °C-os forró vízből algák segítségével mész válik ki, formálva Ausztrália egyetlen teraszos melegforrás képződményét. Mount Surprise településtől a felújított Savannahlander kisvonaton tettük meg a 60 km-es utat Forsythba. A vonal 1908-ban épült meg, és összekötötte a környező településeket Cairmsel, valamint rézcet szállított az olvasztókba. Ma a turizmus számára fenntartott 60 km-es szakasz lenyűgöző

A Road Cave kényelmesen, még tolókosival is bejárható

A Barkers Cave falait borító mállás eredetű szilikátásványok

A vonat itt-ott megáll, hogy fényképezni lehessen

szavannatájon vezet keresztül, mintegy 20 km/óra sebességgel. A vonat itt-ott megáll, hogy fényképezni lehessen. Ellenvonat nem fenyeget, hiszen csak egyetlen szerelvény van. Forsyth régi rézbányaváros, ma ipari műemlékként látványosság, bár azt hallani, hogy újra megindultak az érckutatások.

A település mellett húzódik a Copperfield Gorge bazaltszakadéka. Visszatérve Mount Surpriseba, mely egyik legnagyobb topáz- és drágakőbányája a kontinensnek, ahol ásványkiállítást tekintettünk meg.

Augusztus 17-én kora reggel indultunk busszal vissza Cairnsba. A társaság remek hangulatban búcsúzott azzal, hogy viszontlátásra 2012-ben Jordániában. A búcsúzkodás még este is folytatódott Cairns belvárosában, az O'Brien Ir Kocsmában. Oláh Csaba és e sorok írója másnap felvette a bérelt terepjárót és elindultak további 3 hétre Queensland vadonjába.

Dr. Szentes György

CHILLAGOE - MUNGANA CAVES NEMZETI PARK

A Vulkánszekeológia Szimpózium után Oláh Csabával útnak indultunk Queensland vadonjába. Első utunk a Chillagoe - Mungana Caves Nemzeti Parkba vezetett, ahol a Chillagoe Caving Club meghívásának tettünk eleget, és kutatóházukban néhány napig a Club vendégszeretét élveztük.

Chillagoe 215 km-re nyugatra terül el Cairnstól. Helyzetét az előző, a Vulkánszekeológiai Szimpóziumról beszámoló cikk ábrája mutatja. A települést a karszterület belsejében találjuk. Valamikor fontos